

พระราช พงษาดดาร
เรื่อง ท้าวเทพกระษัตรีย์ ๑, ค. ๑๑๕๗
(ประเดรัษฎ์ อักษร รจนา)

ชุดที่ ๑

(พระยา ถดาง ถัง แก่กรรม) ฉาก รูป หอในพระ
ยา ถดาง คัดคร มี พระยา ถดาง บ่อยกับภรรยา น้อย
ภรรยา ทาษั กรรม การ แด แพทย์ รักษา พยาบาล

ข้างประสารงารบัณฑิต ๑ เป็นเขยเป็นเวธา ท่านเจ้า
เมือง,ชวา,พระยา ถดาง บ่อยวรรณะโรค,ดัม หมอน,ดง
นอน คราง หดายแพทย์ วาง,ยา อนันต์,ไม้ บรรเทา คุณ
หญิง จัน,ภรรยา เห็น อาการ ขัดดาร,ดุจ รักษา,ถ้ หน้า

๒ พระยา ถดาง ถึง แก่ กรรม
 เสร้า ผัด น้อง สาด,เข้าประจำ,ทุก คำ เสร้า ไม่ เป็น
 กิน,นอนเผ้า,พยามาต ๗ & คำ เจรจา รัชชา ๓
 ๑ ช้า ทราบ ชาว,พระเจ้า ประตุง,กรงอิงจะ
 ยก พยุหะ,แสน ฉญา,โยธา ทหาร ดาว เสงยว,กระแซ ทวาย,
 ยะช้าย ชาน มอญ ม่าน,พด พม่า,มา สงคราม รวมหลาย
 หมน,พน ฉกรรจ,สรพรพวฐ รตม ยุทธ,ยาย,คี่ สยาม
 เข้า ทุก ทาง อย่าง ถัด,พยายาม นำ คร้าม,นัก หนา,
 กว่า ไคไร พระ พุทธเจ้า,อยู่ หัด,ทั้ง สอง องค์ ยาก จะ
 ยก,จตุรงค์,ออกรบไหว ประจิม พยัพ,รับ รอง,ทุก ช่องไป
 เมือง เห็นไค,ฝ้าย เทต,ก็ เตมา ๗ ๖ คำ เจรจา ชาวศึก ๒
 เวศุกรรม ๑ เมืองไชยา,ชุมพร,นคร ราช ก็
 เลขห้อง พินาศ,พ่าย แพ้,แก่ พม่า ช้า ยี่หวุ่น,หนูน ทัพ,เรือ ประดา
 ตกอ ทั้ง,ตกอ ป่า,ก็ เสีย แล้ว บัดนี้,จะ มา ตี,เกาะ ถดาง
 เลขหม่ มั่น มุ่ง ต่าง,ผดามุไทย,ให้ แอ้ว แล้ว ไพร่ พล,ทพดพระดัง,
 ๘๙๕,๙๑๑๒
 ๒๒๓๔ ๒๗๓

เลขทะเบียน ๒๒๒๖๖๗ H. ๕๖๗

พระราชพงษาวดาร

ยังมีกระแอม ฤๅ จะ แกล้ว, ดูได้, เห็น เหลือ ทน เตี้ย
ฤๅ ยุ่ง, ทรง รัต, นะ โกลนทร์ เตี้ย แผ่นดิน, เจ้า นาย, กระ
จาย ปั้น ยิ่ง วิตก, ออก ซ่อน ๆ, ร้อน ทรน ดงดำร เจ้า,
เกล้า กระทบ, ทรน ทราย ข โอด ๖ คำ เจริจา
ปรับ ทุกข์ ๓

ไอ้ ซาตรี บ้าง ซ่าง ๑ เรียก ท่าน จัน, ภรรยา, มา กว่ ซัม
ให้ ช่วย รม, คืด ประจัญ, คืด ขวน ขวาย ทอด ซัด, ฤๅ คืด
เกล้า, ต่อ เจ้า นาย ยอม นิบหาย, ยอม ให้ ฆ่า, อย่า ยอม
แพ้ อัน คัด ฆ่า, โรคา, บั ทานัก เห็น สู้ จัก, แก่ หาย,
ตาย เป็น แน่ แม่น รัก ผัว, รัก คัด, อย่า ท้อ แท้ เขา
อย่าง หมิง, วัง แต้ แพ้ เพราะ กลัว เกิด เป็น คน, คง ไม่ พัน,
มรณะ จง รัก กระ, ตัญญา, กว่ รัก หัว อย่า เชื้อ ถือ,
ถือ เต่า, หลง เมมา มัว เจ้า ของ คัด, คง ไม่ แพ้, แก่ พุกาม ข
โอด ๖ คำ เจริจา เขา ตัญญา ๔

๕ พระยาถดง ถึง แก่ กรรม

ชาตรีโทน ๑ ไศก เขย ไศก ศักดิ์ คุณหญิง
จัน, ช่ม จิตร, เด็ก คิด ขาม วัลย์ สัจญา, สู้ พม่า, พยายาม
ตาย ก็ ตาม, เถิดไม่ กัด, เป็น ตัว แทน ฯ โอด ๒ คำ

เจรจา ๕

ชาตรีกรับ ๑ พระ เขย พระไชย แก้ว เหลือ
เสียด แก้ว, ตัว ดั้น, ขวัญ แฉวน คุดาน เข้า หอ, ของ ก, ออก
เต็ม แกน ช้าง อ่ แหวน, มอก กิจจา, พม่า วัลย์ ฯ ๒ คำ

เจรจา ๖

ชาตรีกรับ ๑ เสียด ให้ หิง, อิ่ง เต, คน เกน กั ว่า
ตาม พัน, มั่น กำ ดึง, จะ ตัง ค่าย ราช ฏู, วัลย์ ตัว, กัด
ตาย ต่ เกย ก ตะกาย, หัน พม่า, เข้า ไม้ อิ่ง ฯ ๒ คำ

เจรจา ๗

ชาตรีโทน ๑ คุณ หญิง จัน, พรัน ใจ, ทำ ไม่ กัด
มีด ความ ฝัว, ถุก มา, ตา ช่ม ึ่ง บอ ก พวก, เรา ทั้ง นั้น,

พระราชพงษาวดาร

๕

อย่าพริ้งพริ้ง ใครดั้นดิ่ง,หนีโดด,โทษถึงตาย แม้
จำเป็น,เข็ญฆ่า,สี่ห้าศพ ใครหัดก่หลบ,บอกบ่อย,
เขียนด้วยหวาย รักษาระเนียด,นักระรา,อย่าตาย
เกณฑ์บนผา,มาขาย,รอบค่ายไว้ กว้างเสี้ยม,อาหาร,
อย่าคร้านขลาด กระวีกระวาด,เถิดหนา,เข้าไม่ได้ ตั้ง
แถว,คุณหญิง,วิ่งเข้าไป เอาใจ,พระยาถดาง,พรางข่าว
ทัพ ๗ ๖ คำ เจรจา ๘

ชาติวิโทน ๑ คุณเฮยคุณนายอิน น้ำคา
ริน,เห็นพระยา,หน้าหงับๆ กระซิบถาม,พี่สาว,ข่าวรบ
รับ ทราบอุบาย,ขยายขยับ,มาจัดการ ตั้งพระไชย,
ให้ชน,สาตราวุธ ไปแจกจ่าย,อุตุหตุต,กันทุกด้าน ทั้ง
เงินตรา,ผ้าเสื้อ,เจือจาน ขอเครื่องรางวัล,อาจารย์,ช่วย
คุ้มกัน ๗ ๔ คำ เจรจา ๘

ชาติกรับ ๑ พระไชยแก้ว,งกแก้ว,งกเด้า ทั้ง

๖ พระยา ถดาง ถึง แก่ กรรม
เหล่า,กรรม การ,ตั้งอัน นั้น แยก เลื่อ ผ้า,อาวุธ,ยุทธภัณฑ์
พวก ผู้หญิง,ซึ่ง กัน,แยก ถู เงิน นุก ตะหุก,ชดุก ขด้อย,
ไป ทั้ง จวน ต่างจึง สอน,พบใคร,ได้ ตะเพิน เอาไป แจก,
ตาม จน,ทุก คน เคน ให้ ทั้ง เงิน,ทั้ง หวาย,อย่า พ่ายพัง ฯ
๔ คำ เจริญ ๑๐

กบเต็น ○ นำ เขยหน้า เวทนา ท่าน พระยา,
ถดาง ชรา,ซัก ตา ตั้ง สัก บอบ,หอบใหญ่,พูด ไม่ ตั้ง
กระเด่า ตั้ง,คุณ ผู้หญิง,อย่า ทั้ง เมือง ทั้ง คุณ นาย,
คุณ หญิง,จึง สัม สัน คุณ ผู้คน,คุณ พระยา,จน หน้า เหลือง
ตั้ง การ พดาง,ตั้งอัน อัด,ผิด เคือง บ่าวไพร่,ไม่ เงือง,ช่วย
กตม เกตุยว ฯ ๔ คำ เจริญ ๑๓

มอญร้องไห้ ○ ไช้ สัน มุญ,เจ้า คุณ ถดาง,ตั้งร้าง
เท่านั้น กำตั้ง วุ่น,พิศววน,กัน ประเคียว ปะหงับ ๆ,
หัดบ ตา,หน้า เขียว ปาก เมยว,อัสสะ ประดำด,ขาดใจ ฯ
๒ คำ โศก

ไอ้ชาุกุด ๑ คุณหญิงใหญ่, ๑๖. พระยาผัว
คุณนายน้อย, ทอดตัว, รัชให้ นางเมี้ยน้อย, คอยดำดี, รอไว้
เห็น คนไข้, มรณา, ด้ว่าเลี้ยงโฮ ๒ ๒ คำ โอด

ศนาท ๑ จุดเทียน, กัดมะเม็ด ค้าง, ข้าง เมื่องหัว
เรียก ผัว คณุม, ศพ ผัว, มิให้ โผด ค้าง หมอบ ราม, กราบ
รทวย, งวยใจ ด้ว่าเลี้ยง, ด้ ๆ, โศกา ๒ ๒ คำ โอด

ไอ้ชาตรีนางข้าง ๑ ไอ้เจ้าคุณ, บุญเรือง, เมื่องถาง
เลี้ยง แรง ด้ว่า, เชื้อน ชนร, กั้น พม่า เลี้ยง เมีย ดูก, ูก
ธรรม, ไม่นันทา ข้ายไทย, ไพร์ พ้า, ผาสุข ครน ก้าง
คึก, ฮัก ประชิต, ติด ถถาง ดั้น บุญ ด้ว่า, เลี้ยง ชั่ว, ชิง ฮา
ด้ญ มิ ทัน ถนอง, บาทะบงส์, พระทรง ธรรม ถนภักดี,
ที่นั่น, ใน ถันตาร ๒ โอด ๔ คำ

เชอ ๑ กำปะนาท, หวาดไหว, เหมือนใคร
รัช ชน ตก ชน พอง, ก้อง ชู, ด้ ฮวา จะ รัชให้, ชุม

๘ พระยา ถดาง ถึง แก่ กรรม

ผี, ตั้ฎาว่า นิ่งปด้อยให้, อ้ายพม่า, ด้อม ปรากฏ ๗ ๒ คำว่า

ชาตรี โทณ ๑ คุณ หญิงใหญ่, ได้ คัด, ถัก ถัก น้อย
อยามัว ร้อง, ให้ อั้ง, ค้าง ม้าน จง หยั่ง จิต, คิด ถั่ง, คำ
โบราณ พ่อ แม่ ตาย, กำถั่ง งาน, ของเจ้า นาย คนซื่อ
ตรง, เขา กระตัง, บัดผีไว้ เรียก ขุนไกร, ค้อ หีบ, รืบ ขอน
ชวาย รอง ศพ ค้าง, หอนั่ง, กำบัง กาย ถั่ง ถั่ว บ่าย,
หน้า ถวาย, มังคม คัด ๗ ๔ คำ

บัวใบไม้ ๑ ค้อ กรุงเทพ, มหา นคร, อมร รัตน
เถียง ถัก, อ่าง เขา เดช, จอม เขตวรรษันท์ ผด ซื่อ ถัก,
ถักมิกถัก, รัก เจ้านัน พร้อม กับ มั่น, ถรรณะ, ตัก กะมณ
เซัญ เทวา, ซั่ง รักษา, ถยาม ประเทศ โปรด คุ่ม เกษ, กั้น
ชัว, ซ้ำบทะศรี จง มีไชย, อ้ายพม่า, เมอ ราวี่ ซอ ออย่า
มี, ย่อย ยับ, ซัปรา ๗ ๔ คำ

ชาตรี โทณ ๑ ฉนั้น มา เรียก, น้อย ถาว, ม่าวไพร่ มา

พระราชนิพนธ์พงษาวดาร

๘

เถิดไป,ดี คตบ,รม พม่า มอญ กาย,ถวาย เกด้า,เจ้าข้า
อาษา,กัแผ่นดิน,จน ดั้นใจ ๗ ๒ คำ เจริญ ๑๒

ชาติกรับ ๑ คุณ นาย อิน,อิน พิ,อินคั นก เห็น
บ่าวไพร่,พร้อมพวัก,กันพักใหญ่ ได้ ชาวหลาก,พม่ามาก,
มาย กระจไ้ พดไพร่,ของเรา,เพียง เก้าร้อย ถ้าคุณ
พี่,ราวี,ดี ด้วยปาก น้อง เห็น ยาก,ที่ พม่า,จะ ถ้า ถอย
แม้ ผู้หญิง,จริง ด้วย,ช่วยกัน ทอຍ ถึง ว่า น้อย,ย้าย
พม่า,ท่าจะ คร้าม ทั้ง ผู้ชาย,ก็ จะ กต้า,หวด มานะ นั้น
และจะ,ชนะได้,เพราะไม่ ขาม ยึด คุณ พระ,กตัญญู,ดี
พุกาม ๘ คน ตาม,อย่า ๘,ต้น ระวัง ๗ ๒ คำ เจริญ ๑๓

ชาติกรไทย ๑ คุณ หญิงใหญ่,ฟัง น้อง,ร้อง ตอบ
ว่า ฉะๆ ฉา,อย่า ตู ถูก,ตูก ผู้หญิง พี่ จะ ดี,กะพม่า,
กต้าจริงๆ ไม่ขอ วัง,ขอ กตัว,จน ตัว ตาย ๗ ๒ คำ
เจริญ ๑๔

๑๐ พระยา ถดาง ถึง แก่ กรรม

ชาติกรัภิ ๑ คุณ นาย อินทร์, ยิน คำ, คุณ พี่ตอม
ก็ขึ้น ชอบ, ถูก ขาวมณ, ส้ม มุ่ง หมายถึง แจก ประเจียด, ตะ
กรุด ยันต์, กั้น กาย ว่าน ผง, ดง ถดาย, ขโถม นาง ข
๒ คำ เจริญ ๑๕

ไอ้ชาติกรัภิข้าง๑ คุณหญิงใหญ่, ร้องให้, กอดศพผัว
ทอด ศิว, แทบ มาทา, พระยา ถดาง กระซิก กระเสว้า, เทอ
นา, ไศกา พดาง หวด กระด้าง, ง้าง ตาม, ซัก ปดาม มา ข
๒ คำ โอด

ชาติกรัโท ๑ ถัดตาม ยศ, ผัว พระยา, อาณาสิทธิ์
คุณ นาย อิน, โตด ปลัด, ตาม เงือง่า เสีย่ สาว ๆ, ชาวเรา,
เอา สีวา รัม คว้า, ตาม หอก, ออก ช่วย ยุทธ์ เกิด เป็น
หญิง, เป็น ชาย, ก็ คต้าย กัน เขา กตัญญู, ทนง, เป็น มงกุฏ
ตายไหน, ตายไป, อย่าได้ ซุด เป็น มนุษย์, เด็ดม ชาติ,
ชยาคโย ข ๔ คำ เจริญ ๑๖

ชาตรีกรับ ๑ คุณหญิงจัน,จัน ชัยบัว,ต้นบัว ต้น
เขอแม่คุณ,จริงของแม่,แพ้ไม่ได้ เขาดี หวา,ทษา,
ซ้ำทำไม ตายไหน,ตายไปไม่ ค้อง เกรง ข ๒ คำเจรจา ๑๗

กต้อมลูก ๑ บ่าวไพร่,พดอย กต่า,ทุก ข้ำ คน
ตะตะคน,เค้นโถด,กระโถด เหยง ขัด เขมร,คแบ่งมาน,
ร้าน นักเลง บ้าง คาด นม,ตาม เพง,แก่งพิลึก ถ่น
ชิง,วง ถลา,คว่ำ อาวุธ ยุคหลุด,คัก คัก,คัก คัก แก้ว
คาบ หอก,พริ้ว เตียม,เขม ชัก อาก สอ๊ก,สู้ คัก,ไม่ นก
ตาย ข ๔ คำ คุณพาทย์ วิ้ว ถ้าม ถา ถั่ว เข็ด ฉิ่ง
บีด ม่าน

ชุดที่ ๒๑

(ตั้งพม่าในรเนียดเมือง) ฉากรูปในเมือง ถาง

ตัวตกร มีกรม การ ราษฎร

ฝรั่งแถว ๑ ขุนเฮย ขุนไชยแก้ว ค่อย กต่า

๑๒ **ผู้พม่าใน รเนียด เมือง**
แกตัว, ดู คอ, มือ ถอ หวาย ถู เงิน หว, ค่อง แต่ง, แก้ว
มือ ซ้าย ซุน หมั้น ทนาย, วิว แหวง, แก้ว ตาม อัง ตาก
บนใหญ่, บน น้อย, ทอย กัน มา ตัง จังกา, รอบ รเนียด, ซัน
ซึ่ง คาบ หลาว, ง้าว หอก, ตอก คมึง ค้อนไฟร์, ไต้ทตั้ง,
ประจำซอง ๗ ๔ คำ เจรจา ๑๘

พม่า เขา ๑ พวก พม่า, ตากัน, เข้า ปล้น เมือง
ยก เหนอง, บน เบียง, เตียง ก้อง ให้ให้, ไ้ ครอบหน้า, ย่าซ้อง
พด ถวาง, แซร์ ซ้อง, บ้อง กัน ๗ ๒ คำ เช็ด

ถึงโตด ๑ ขริ้ว ตา แก่, แร่ มาจาก, วัดกระโจม
ยูโยม, ยอ ดีกา, จ้าละ หวัน ประ นำ มนต์, เค็ก พาว ๆ มาว
กงกัน เอากะมัน, อ้าย พม่า, ย่า เลี้ย ที่ ๗ ๒ คำ
เจรจา ๑๘

ขมตัก ๑ คุณ หญิง กับ, น้อง ตาว, พร้อมบ่าว
หญิง รตม วัง, ตรวฯ ตรา, ทุก หน้า ที่ ซน เลื้อผ้า, เงิน
ทอง, ของ ดี ๆ ใคร มี, ความ ชอบ, คอบ รวงวัด ที่ใคร

พระราชพงษาวดาร

๓๓

เขตรา,ใคร ขาด,ชยาค ตาย ขว้ตง เฝียน,ด้วย หวาย,
จ้่า ละ ห้วน เทศ เขา ออก,เขาใจ,ไป ทุก อัน ชุ่ยอ,ต่อ
กัน,ที่ กถวิ ตาย ๗ ๔ คำ เจริจา ๒๐

คตท หัวเระ ๑ พวก ผู้หญิง,ซึ่ง กัน,จะ เอา หน้า
ที่ นัง พง,พรวณา,กถา ชน หตาย จน ชัน ยาย,เกล้า แก่,แรว
ตะกาย คว้่า มีค ขวาน,ทยาน หมาย,อาษา เมือง ๗
๒ คำ เจริจา ๒๑

เขมรได้ควาย ๑ พวกผู้ชาย,ถอยใจ,ถึงไม่ กถ้า
ก็ มาละ,ชน มา,ทง หน้า เหลดอง ชุ่ยกัน,ชุดมุน,ไม่ ชุ่
เคื่อง หนุน เนอง,ไม่ คติ,ชื้อ ๗ ๒ คำ เข็ค

ตมิงทองมอญ ๑ คน ที่ ถูก,บน ตาย,ก็ หตาย ศพ
พอคน หลบ,คุณ ผู้หญิง,ออก วจัง จั ตั้งให้ ห้าม,ฝั้ง กัน,
เตี้ย ทน ที่ ฝ้าย คน ท,ถูก บน,ตน ตาย ชุ่ย เขาใจ,
ให้ รักษา,พยาบาด ห้าม มายัง,โรง งาน,ชอน ชวาย ต้มค

๑๔ ตู๋พม่าใน รเนียด เมือง

หมั้น,ช่วย กัน,เวย วาย พอ ตก บ่าย,พล พม่า,ดำไปที่ ข
๔ คำ เช็ด เจรจา ๒๑

แขกดพบุรี ๑ คุณ หญิงใหญ่,ตั้งให้,รตม ตระหน้า
กวด ชัน,กัน ประจำ,ทุก หน้า ที่ ตั้ เกราะ,เขาะ ช้อง,กอง
อ็คคี่ ไม่ ประมาท,ไพร้,ตั้ ประจัญ ซ้าง คุณ อินทร์,
น้อง ดาว,คุณ บ่าวไพร่ พยาบาท,คน ไซ้,อยู่ กาลหด หา
ตำรับ,คัม ค้อ้น,ผ่อน ปรง แบ่ง คน ขน,ตัมคี่,คัก คัก ข

๔ คำ เจรจา ๒๒

ดาวพุงดำ ๑ คุณ หญิง จันทร์,ครัน ว่าง,กิจจา
เรียก คุณ น้อง,ดาว ปฤกษา,การ คัก ควร จะ ยก,พล
ตัมคี่,ฮัก ฮัก ออก ตั้ ตัด,บั้งนี้ก,ไม่ นึก ม้วย ข ๒ คำ

เจรจา ๒๓

ฝรัง้ ควง ๑ คุณ อิน,พระไชย แก้ว,กรม การ
ทั้ง หญิง ชาย,ฝ่าย ทหาร,ก็ เห็น ด้วย ถึง แก้อ้อ,ก็ แผยอ,

พระ ราชน พงษาวตาร

๑๕

เอต อวย ส้มค้ ซ่วย,ยิน ยอม,พร้อม กัน ฯ ๒ คำ

เจรจา ๒๔

สระบุโหรงนอก ๑ ครน เพต,อุธำ โยค,พิไชย ฤกษ์
เอ็กกะเทร็ก,ค้ง ค้ม,ทพ ชัน ทง บุรุษ,สัตว์,นี่ นัน คอย
จะ ยก,พต ชัน,ออก รวี่ ฯ ๒ คำ

ถึงโตด ๑ ชรวี ตากถัด,วัด กระโจม,โทรม
นำ มนค้ ยัน อยู่บน,รำน ม้า,ตายิม หี้ย ยก เมษฉาย,
ได้เพต,นาท้ โบก มอช้,ให้ คุณ หมึง,ชิง เต็ม พต ฯ
๒ คำ

ไทยน้อย ๑ คุณ หมึง จัน,ใจ กถ้ำ,วันทาพระ
ผู้ต นานะ,เผ่น คว้าง,ออก กตาง หน คุณ นาย น้อง,ค โทณ
ก้อง,ร้อง เรี้ยก คน ให้อั้ง อด,ยก ออก,นอท ปราการ ฯ
๒ คำ รวี กราว นอก

ร้อง กราวนอก ๑ เกิด เป็นไทย,ชาย หมึง,ไม่ นิ่ง

๑๖ ตู๋พม่าใน รเนียด เมือง

ขลาด แต้น ต้มค้, รั๊ก ซาคิ, ถ่าถนา กตัญญู, ตู๋ศาย,
ถวาย ซี่ฉา ค้อ เจ้าฟ้า, เจ้า แผ่น ดิน, ดั้น ทุก คน ฯ

๑ ยาม ต้มาย, ปล่อย ซาย, เป็น นาย
ทหาร ควัน เกิดการ, คัก เลื่อ, เมือ ขัด ถัน พวก ผู้
หญิง, ไช้ จะ ทั้ง, นิ่ง อับจน เคย ออก ขวน, ขวาย ชั่วย,
ม้วยไม่ กตวั ฯ

๑ เบต ก็ไถว, ตาม ก็ แกว่ง, แดง ฤาไม่
ไม่อดหยิ่ง, หญิงไทย, มิ ไช้ ชั่ว ไหน ไถ่ ถาก, กราก กว้า,
ไหน ทำ ครวั ไช้ วั จัก, แต่ จะ ยัว, มัว เมื่อไร ฯ

๑ แวง เหมือน มด, อด เหมือน กา, กตัญญู
เหมือน หญิง นั้น จะ จริง, เหมือน ว่า, ฤา หาไม่ เมือง
ถวาง, ปาง จะ อด, รอด เพราะใคร ผู้ หญิงไทย, ไถ่ ซ้า, พม่า
แพ้ ฯ

๑ เครื่อง กตไถ, เพราะไธ, ผลัก ไถ่ กต

พระราชพงษาวดาร

๑๗

หม่อม ด้ หึง, ยุชาย, คกาย แก่ เดียงให้ อ้วน, ชวนให้
กล้า, ทำให้ แะ ไซ้ อ้อ แอ้, ช้อน อุบาย, เช่น ชายงง ฯ

๑ กวง ศรี อ, ยุทธยา, ไคร ขย่ำ หยาม
มี วัน ทราม, ยาม คี่, มี วัน สี่ มี เจ้า คี่, เจ้า มี น, ขึ้น ๆ ลง ๆ
แต่ไทย คง, เป็นไทย, มี ไซ้ เดอ ฯ ๑๖ คำ ครอบพล เช็ด
บีคมาน

ปีที่ ๓

(รบ พม่า นอกเมือง) ฉาก รูป หน้าค่าย นอกเมือง
ตัว ตครมี แม่ทัพ พม่า และ พล

พม่า หัว ๑ ยี่ หุ่น แม่ทัพ เวื่อ พม่า มาหา
เซียง, แอง ยิง, เทรชะวา ปะดิน ยอ, เต็นา, นาย กอง เห็น
พวก ถดาง, ยก กำตั้ง, ออก ตั้ง ค่าย ให้ ชุมนุมน, นิกาย, ทั้ง

๑๘ รบ พม่า นอกเมือง

ผอง ยก ออกจาก, ค่าย มั่น, ชั้น คนอง หมาย ประตอง,
ฤทธิ ธิบ, ให้ อับ บ้าง ๗ รั้ว กราว พม่า

๑ พด พม่า, กดำ หาญ, ด้าน คัก เขียม
ฮัก, คัก คัก, ส้มคั ฮัก คัก ไหน, มีไชย, พวก ไทย ฮัก คดอด
แหลม, มตาย, ไม่ ยู่ ใคร ๗

๑ ทัพ เวื่อ, เหมือน เลื่อ, ใน ทเด ทัพ
บก, เหมือน ตเช, คนอง ได้ ใคร ไม่ รู้, ฤทธา, ก็ ถ้าไป ใคร
รู้ ทัน, วันไร, ก็ ได้ มา ๗

๑ ชอบ ประจน, ปลัด ทพย, รับ มื่อ ไม่
ชอบ ถือ, ตาบ รบ, ขบฆ่า หัวใครชอบ, มงมกรบ, แล้วชอบ
ปลา ใคร ออกท่า, จน กรชก, ก็ ออกคร้าม ๗

๑ ทำส่ง่า, ทำทาง, ะยง ราชสีห์ เก่ง ฉกาจ,
ฮา คัก, ไม่ มี ขาม แก้ว แต่ ทำ, กัด แต่ กัด ย, อ้อยส่งคราม
กำเร็บ ตาม, ยามชนะ, อะ อะต่าง ๗ ตรวจพต เซ็ด

ฝรั่งเลว ๑ คุณหญิงจีน,คุณนายอิน,นารินทร์
 กัด้า ค้อนโยธา,หญิงชาย,ฝ่าย ถวาง ตั้งเป็น ปัก,หัดกัด,
 คัดหนทาง ถาโถม,โจม ออก ถวาง,กำดั่ง คัด พด
 พม่า,ชดำ ถด,ถน ทถง ยิน บน บง,ตน คาย,ตกาย หน
 เห็นไทยหลาย,ชาย หญิง,ฉิ่ง คตูก คัด ฆ่า ย่อย ยับ,คัมชีว,
 ดง ตามกัน ทพิไทย,ใจ คัด,เป็น ที่ สดุ ทัง บรุษ,ดีศรี,
 ฆมี ฆมัน สอีก ขาจ,เข้าพิฆาฏ,ฟาด พัน พด พม่า,คา
 ษัน,ดิน เข้าไฟ ๗ ๖ คำ เช็ด

ตอช ม่อ ๑ แม่ทัพจีน,ครน พม่า,ดำเข้า ค่าย
 ไม่กัด้า บ่าย,เป็น ผจญ,ปลัน ค่ายใหญ่ ตั้งแม่เกษ,แม่เทศ
 แม่ทัพ,กับ แม่โย ทัง ขุนไกร,ไชยแก้ว,หวง ประชา ให้
 แยก กัน,คุบ นิกาย,ชาย หญิง ออก คอยชิง,คัตถำเตียง,
 สเบียง พม่า ตัวคุณ หญิง,กับ น้อง,ว่องเดชา ก็ แยก
 พา,พด ถวาง,ดัก ทาง พบ ๗ ๔ คำ เจริญ ๒๕

อกโครง ๑ พวก พม่า, ถาดหา, อาหาร หนีง
 สยาม, ตาม ฅตัญ, ต้าน ฅตบ ย่อย ยับ, อับประวา, ไม่ กัด
 ฅบ ออก ค่าย ฅตบ, ฅต สเมือง, ไม่ เพียง พอ ๗ ๒ คำ เช็ด

พม่า ฅว ๑ ยี่หวุ่น, นาย ทัพ, อับประยศ แพ
 หนีงไทย, ไร่ พยด, ฅมด ทุก ฅอ ออก ฅเข้า ปดา, ฅาระ ฅย,
 ฅัน ฅมือง ฅ ใจ ฅื่อ, ฅยอ ฅยั้ง, ฅู หนีงไทย จั้ง ปฤกษา,
 ฅามา ฅียง, ฅะดินยอ ฅื่อ ฅจะ ฅื่อ, ฅบ ฅ้าง, ฅถาง ฅได้ ฅา
 ฅัง ฅจริง, ไร่ ฅู หนีง, ฅอก ฅิง ฅราย จั้ง ฅอ ฅง ฅไป, ฅกั ฅป่า, ฅ่า
 ฅ นาย ทัพ, นาย กอ ฅง, ฅเห็น ฅอ ฅ่า พอ ฅมด ฅ่า, ทัพ
 พม่า, ฅี่ ฅ่า ฅเห ย ฅี่ ฅ่า, ฅรง มา, ฅ่า ฅเต ให้ ฅเห็น, ฅี่ ฅใจ,
 ไทย ไม่ ตาม ๗ ๔ คำ เช็ด

ฅ้าง ฅระ ฅาร ฅา ๑ ฅุณ หนีง ฅัน, ฅุณ ฅิน, ฅิน พม่า
 ฅก ฅัน ฅ่า, ทัพ ฅไป, ไร่ ฅจะ ฅาม ไม่ ฅ่า ฅเป็น, ฅเห็น ฅมิ ฅควร,
 ฅจะ ฅถน ฅถาม ก็ ฅออก ฅ่า, ฅั่ง ฅห้าม, ไร่ ฅอ ฅถ พอ

สว่าง,นางทหาร,เสด็จ การ คัก สมนัก,ให้ ร้อง,คนของ
หน บ้าง ว่า ชุย,เขย สัตว์,อยู่ อัง อด ทุก คน,ไพร่
นาย,สบายใจ ข & คำ

สดายงแปลง ๑ ขึ้น ชื่อไทย,ใจ กต่า,ใคร อย่า หมั้น
รัตนโกสินทร์,เอก อมร,นครใหญ่ รวย คนดี,คน กต่า,มา
แต่ไร ขึ้น สัตว์,มีไชย,ไม่ กต่า คาย ฤทธิ รัก ซาคิ,
สาสนา,มหา กระษัตริย์ โสมนัก,มอม ชีว,บุชา ถวาย
ขอ พระวงษ์,จักรแก้ว,นิรัน ทราย เป็น เจ้า นาย,นิรันดร,
สม พร เทอญ ข & คำ กราว ว่า

บีด ม่าน

ชุดที่ ๔

(วัน ถานันดรยศ) ฉาก รูปใน ศาลา ถาง คัว
ถคร มี ข้า หลวง แด กรม การ

ตามเส้าวัน คนตรี ๑ จึง พระธรรม, ไตรย โลก, สุมุหะ
เชิญ ตรา, พระ คชสีห์, มี ดั่งฯ ซึ่ง เจ้า พระยา, อรรค มหา,
เสนา น้อย เกษา, รับ พระราช, ะโองการ แต่ง ออก
มา, ด้ลาปะนา, ข้า ทูต ถอง ซึ่ง ถนอง, งาน คัก, ฮัก หาญ
ปราบ พม่า, ะปราไชย, ใน ดิน คาด โดย ฐาน, ด้วามิภักดี,
แผ่นดินไทย ด้รัจ ันรงค์, ด้งคราม, มี ความ ชอบ ทรง
พระก, รุณา คอบ, บำ เหน็จ ให้ จึง ชุม นุม, กรม การ, ทงน
ใช้ พร้อม ใน, รัช ฐุ ด้ภา, ศาลา ถาง ๓ ๖ คำ

ทองย่อนวันคนตรี ๑ บ่าย หน้า กรุง, เทพ ๑ ถวาย, บังคม
คัก ตรี ด้ให้ จัน, ภรรยา, พระยา ถาง เป็น ท้าว เทพ,
กระษัตริย์, ด้รั ด้รางค์ หนึ่งฝ่าย ข้าง, ท่าน อิน, น้อง นัน เป็น

ทั่ว เทพ, ถิ่นทร, บวร ยศ ปรากฏ, วัชรเดช, ทุก เขต ธานี
 พระราชทาน, เครื่อง ยศ, หีบ ถูพรรณ โดย เบื้อง บวรพิ,
 บุรพระราช, ประเพณี อนึ่ง ครดีให้, พระไชย, แก้ว ปัดดี ซึ่ง
 ช่วย จัด, ผนวรงค์ ถิ่นของ, บ้อง กรุง ศรี เป็น ที่ พระ, ยา ถาดง,
 เจ้าบุรี บำรุง, ประชาธิ, ให้ รุ่ง เรือง พระ ราชทาน,
 เครื่อง ยศ, ตำรอง ถาด หนัก, คน โท ทอง, ตาม เรือง
 รักษา, อาณาจักร, เป็น หดก เมือง พง เพอง, พระ มหา,
 บารมี ๗ ๓๐ คำ

ด้วย ถิ่น ตัด วัชร ดนตรี ๑ จึง ทา ทั่ว เทพ, วัชร ดนตรี, ศรี ถิ่น ทร
 ยอ เร, ประนม, เห็น เกษี พระ ยา ถาดง, คน ใหม่, ใจ ภา คดี
 กัม เกษ, อัญชดี, ฝ่า ถอง ชุน นาง, กรม การ, ทัง หตาย
 น้อม กาย, ถวาย มังคม, ทัง ผอง ชุม ชิน, พัน อารมณ, ถ่ม
 บ้อง ผด ถิ่นของ, ราช การ, เบ็ก บาน ครัน วัชร พระ ราช,
 ทาน ถา, นันตริ ถภา พร, ปรง ดอง, ครอง เขต ธานี

เป็น เยียง อย่าง, แก่ ขุน นาง, ทั้ง นั้น เห็น ทัน, ตา พระองค์,

ทรง กรุณา ข ๖ คำ ดำ การ

นางนาฏ ๑ จึง กรม, การ เก้า, ที่ เข้าใจ ก็

ชวยไชย, ทำ ขวัญ, หรรษา เวียน เทียน, สอง ท้าว, เจ้า พารา

เป็น พระยา, ถด่างใหม่, พร้อมใจ กัน ข ๖ คำ เวียน เทียน

ฝรั่ง ว่าท้าว ๑ นายอินดี, มี สัตว์, เน็ดม ซาคิ ฉดของ

บาท, บรม นรินทร์, เป็น ไชยสัตว์รงค์ ส้ม ตำมารถ, โปรด

พระ ราช, ะทาน รางวัด นับ เป็น ชั้น, ที่ หนึ่ง, พึง จะ มี นำ

ชั้น ชม, ที่ ส้ม, ความ จำ เป็น หยิงไม่ เค้น, ชายไม่ ตาม,

คว้าม จะ หนี ไซ่ นอก รัด, เคา สวด, ฤทธิ์ สวดดี ทั้ง

รู้ที่, รู้ทำ, พม่า จริง มี ไซ่ ยอ, ขอ ชม, ส้ม แดคัง มิ

เดี่ยวแรง, ร่วมกำเน็ด, ประเสร์ษรู้หยิง คงเป็นเยียง, อย่างไทย,

เขาไชย ชิง ใน สรรพะสัง, ส้ม เวตา, ควร กัด ไซ่ ข

เขอบางวันคนตรี ๑ เที่ยงชอบ คุณ,กรุณา,พระเจ้าหลดอง
ซึ่งออกมา,ตามกระทรวง,จัดสรรพ ทั้งพล,เงิน ทอง,ของ
กาน้ำดี คำ รวมนิยม,เตรียม ฉันท.ฉดอง พร ๗ ๒ คำ
เดิน เหล้า เจริญ

นาคบริพัทธ์ ๑ จึง ข้า,ราช การ,ทั้ง หลดอง น้อม
กาย กระ.เหิม มโน,สโมสร์ บ่าย หน้าต่อ,กรุง เทพ,มหา
นคร ชฎี กร,สรเสริญ,พระ บารมี ๗ ๒ คำ รัว

ดำ แรก ดำหว่าย ๑ พระ เตชา,สมเด็จ มหา,กระ
ษัตริย์ คัก ปราบ บังนี้,นิกรพม่า,แตก ดำ หนี เหมือน
ข้างโสดง, โผง แฉ,แพ บารมี มนุษย์ น้อย,ปาง น.หน้า
อศักรรย์ ๗

สร้อย ๑ โอ ยาม ดัก พาดะ มฤค กระ หิม หน
เดื่อ สี่พิภดเสียดเสียด คำรณแดงโพร ดยด ดยอง คนอง

ใน สง่ามีเหมือน สง่า ไซย อานาจ ชาติ ไทย
สง่าเฮย ๗

๒ ๐ คึก พม่า, ครว ไท, ไม้ ใหญ่เหมือน เบรียม
เหมือนเตอน, ตุก หีบ, หนีบ นวถัน โย นว เพชร, เต็ด คัก, กร
ทั้น ผอง พม่า, อาลัญ, ครัน สงคราม ๗

สร้อย ๐ โย ดวง อัง สุม่าดี ที่ วัจน หาว แต่ง
ฉาย พระ พราว แต่ง ดวย วะวาว เวง พนม สง่างใสว
นำใคร่ ชม ถิด นิ เหมือน บาท บรม ช้านัย นิยม
พระ เศษ เฮย ๗

๓ ๐ ขอ พระวงษ์, จักรกรวี, จัระกิตย อานาดีทรี,
ปก ชีวา, ประชา สยาม ขอ กรุง รัต, นโกสินทร์, ภิญ โญงาม
อย่า วัฏราม, เกษม สันค, นรินด์ เฮย ๗

ด้วย ๑ ไช้เอ็งฟ้า ถาดาวระกัวินะสถาน
รเหย หอม พนาค์ เดียว ดุน เสาวมายณ์เมื่อ ตม พา ขึ้น
ผลุแต่รู้รา มิเหมือน พระ มิ่ง มกุฎ พุทธยอด ฟ้า พระ
เกียรติยศ คุ หดา เหน็ดดม เขย ๖

วัง ตำ ฝรั่ง ด่วนัย

บิด ม่าน

ดรวเสวัญ พระ มารมี

ศุภมคค

